

Budapestre vonatkozó ujságcikk

Osztályozás

9.439

Szerző:

Cím: *Forradalmi istentisztelet*

Hely

Idő

1919

Forrás:

Népszava

Személy

Bp

1919. IV/13

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Forradalmi istentisztelet.

*
Bevezető beszéd az április 12-iki Vörös Katoná-
esten Beethoven IX. szimfóniájához. Elmondta
az Operaházban Kunfi Zsigmond.

A vagyon, hatalom és gazdagság ketrecéből kiszabadítani az alkotó géniust, a szé-
génység, elnyomatás, tudatlanság és öröm-
telenség börtönéből kimenteni a munkást —
ez a proletárforradalom lelki, művelődésbeli
tartalma. S amikor ezen az estén a magyar
proletár összetalálkozik Beethoven szellemé-
vel, amikor félteton találkozik a munkás és
a legnemesebb művészet: az jelképe annak
az új kulturát teremtő munkának, amely a
munkásforradalom egyik leggyönyörűbb
főadata.

Azt a zenekölteményt, amelynek fősze-
sen zugó hangjaiban az örökkévalóság szép-
sége és igazsága köszönt majd bennünket,
nemcsak átmeneti, de új, igazibb életre
föltámasztani azzal, hogy nemesítő szép-
ségeit a tömegek életének alkotórészévé
tesszük, igazi forradalmi munka, igazi
szocialista kötelesség. Vér és szenvedés,
inség és fogak esikorgatása, szörnyű
rázkódtatások és vonaglások közepette om-
lik össze a rothadtság régi ember-börtöne
most szemünk láttára saját büneinek sulya
és a mi porlyeink csapása alatt. Kimondha-
tatlanul sok a pusztítani és lerombolni való:
a munkának ezuttal nemcsak alaposnak

kell lennie, hanem mindenhova el kell érnie
kalapácsával, mindenhova, ahol azok az in-
tézmények gyökereztek, amelyek jogot ad-
tak az egyik embernek arra, hogy a más em-
ber munkája, ereje, egészsége, gondolata,
élete, fiatalsága és szépsége a másik számára
hágcsó legyen, amelyen magasra szállhat,
kerevet, amelyen jól pihenhet, hajlék, amely
megvédi a fergetegtől és viszontagságoktól.
Temérdek az, aminek pusztulnia kell és a
szilaj iramban, a pusztítás és alkotás nagy
világlázában, amelynek ma a megszállottjai
vagyunk, jól esik megállania a léleknek vala-
hol és így szólania az ütésre emelkedő pö-
rölyhöz:

*Ezt meg kell védeni és ha a kéz magasba
emelkedik, ne ütésre, de tisztelgésre tegye
azt. Ez a mai est erre alkalom.*

Ami művészetben és tudományban igazán
nagy: afőle sohasem emelkedett olyan biztos,
hálás és áldozatrakész hatalom, mint ami-
nőt a forradalmi proletár-lélek óvó sátor
gyanánt von a művelődés igazi kincsei fölé.
Nem tőle idegent, nem az élet külső ékessé-
gét vagy kényelmeinek előmozdítóját védel-
mezi bennük, hanem saját lényének legben-
sőbb mivoltát és ennél a lelki rokonságnál
fogva vonzódik hozzájuk olyan leküzdhetet-
len szenvedélyességgel, ezért éhez a tuda-
mány igazságait és szomjuhozza a művészet
szépségeit. A proletariátus, amelynek puszt-
ulása és senyvedés osztályrésze mindaddig,
amíg föl nem fordítja a régi világot, erkölcsi
létének alaptörvényénél fogva forradalmár,

lázado, tiltakozó erő és a vegyi rokonság rej-
telmes erőitől hajtva, testvérének érez min-
den olyan hatalmat, amelyen a forradalom,
a lázadás, a tiltakozás zamatja rajta van.
Ezért volt mindenha egytestvér a forradalmi
munkásmozgalom, az igazságot kereső tuda-
mány és a szépség eszméjét szívébe, formába,
hangba, szóba rögzítő művészet. A tuda-
mány — igazságot kereső elméknél forra-
dalma, eszmei rendet teremteni akaró gondo-

latunk lázadása, szabályozó tiltakozása a dol-
gok és jelenségek zürzavaros összegabalyo-
dottsága, átérthetlensége, homályossága
ellen. A művészet — mi egyéb, mint a lélek
szenvédélyes tiltakozása a rutság, az össz-
hangtalanság, a tökéletlenség ellen, ahol a
természet illet ad élénk és az örökkévalósá-
got szomjuhozó akarat tiltakozása az ellen,
hogy a szépség, amit a természet néha meg-
teremt, a pillanattal együtt elröppenjen. A
forradalom, amely a tudomány rendjét és
igazságát, a művészet szépségét és összhang-
ját akarja bevinni az emberek életének egy-
máshoz való viszonyába: ezen a ponton mu-
tatkozik tudománnyal és művészettel egy-
ívásu erőnek.

Ezért van az, hogy a forradalom igazi is-
tentisztelete, ha átadhatjuk magunkat a tu-
domány tanításainak és a művészet örömei-
nek, ha szemünket fölemelhetjük az igazság
ormaira és megnyithatjuk érzéseinket és
képzeletünket a szépségnek és magasbaszár-
nyaló ihletnek olyan forrásai előtt, mint

Forrás:

amilyen Beethoven zeneje. A legnemesebb fajta lélek igazságért, szépségért, harmóniáért való titáni küzdelmének vagyunk szemtanúi a IX. szimfóniában, az emberi lélek szocializálásának fenségességéről és szükségességéről szóló eme mesterműben. A magányossághoz való leláncoltatás fájdalmai, az elszigetelés, az emberi közösségből való kiszakadás gyötrelme, a siketségnek testileg elválasztó burája, a kiverttség és tártalanság bánata — innen indul ki a kilencedik szimfónia, hogy az emberi társulásnak, összeolvadásnak, a testvériségnek, az emberiség egy családba olvadásá gondolatának mindent magával ragadó fenséges himnuszává váljék. A legnemesebb, legértékesebb és legnagyobbrendű dolog, amit az emberiség saját magából kitermelni tud: a néppel összeforrott, vele magát egynek érző és önmagát csak benne, a vele való együttélésben megtaláló géniusz hajlik meg itt a milliók előtt és küldi el nekik forró, finom, drága

lelkét. A legkülönbfajta lélek, aki alázatosan ráborul a tömeg lelkére, az alkotó szellem, ki tudja, hogy csak a milliókért van, a nemes ember, aki mindavval, ami vágyódás és nyugtalanság benne, magához akarja ölelni a világot — ez a IX. szimfóniában Beethoven emberi, politikai és szociális hitvallása. Ha ránkrobbanhat megrázó, ujjongó, szolidaritást, testvériséget, internacionalizmust hirdető zengő szavai:

Seid umschlungen Millionen,

Diesen Kuss der ganzen Welt —

akkor fogadjuk be, vessük be a hangoknak ezt a képét kirihthatatlanul lelkünkben, mert itt a legcsodálatosabb géniusz kínálja oda

segítségét ahhoz a munkához, amelynek életre-halálra elszegődött katonái kell hogy legyünk. A világnak az az egysége, amelyről Beethoven géniusza álmódott és zengett, amit a művész megérzésének és képzeletének csodálatos vágyával maga elé kívánt és látott, most kezd álomból tette, képzeletből valósággá serdülni! A világ proletáriátusának nemzetközi és emberi egysége, amelynek Beethoven és Schiller csókja szólt, küzdelem, szenvedés, nagyszerű és kiesnyes, magasztos és furcsa események tömkelege közepette most lesz igéből testté és ez az emberiség, ez a proletariátus, amely az elszigeteltségből a nemzetközi összetartás, a nemzet szűk határai közül a *világszovjet*, az apró előnyökért való marakodás helyett a *szociális világforgalom* útjára tért rá: ez a legnagyobb, legértékesebb, legérdekesebb művészi alkotása és tudományos igazsága a világnak és az emberiség minden addigi törtelmének.

A proletariátus könyörtelen hatalmán, diktaturáján keresztül a szocializmus világához, vagyis az emberi egyéniség szabad, összhangzó kifejlődésének, az egyetemes testvériségnek, a nemzetközi és testvéri összeolvadásnak, a napi élet gondjaitól való, tehát emberi, felszabadulásának világához, — ez a tartalma a *világtörténelem* ama kilence-

dik beethoveni szimfóniájának, amelynek szerzője az öntudatra ébredt nemzetközi és forradalmi proletárság. És mint ahogy a magányosságon, önmarcangoláson, küzdelmeken, hívságos dolgokon, érzéki élvezeten keresztül való harcon át lendül föl a beethoveni szimfónia a tiszta és minden élövel való szolidaritást kifejező örömmel, hogy minden ember öröme született és mind-egyiknek jussa van az örömhöz: akképpen fog a proletárok nagy világtörténelmi szimfóniájából is kibontakozni az egész dolgozó és folszabadult emberiségnek boldog, szabad, összhangzó élete. Az *emberiségnek a nemes örömben létrejövő közössége*, a lelkek derüjének és tisztaságának ez a beethoveni Internacionáleja harsog ki örökkévaló hangokkal a IX. szimfóniából, amit a nagy művész alkotott és az életnek abból a szimfóniájából, amelyért most a világ munkássága csapzó hajjal, feszülő inakkal, villogó szemmel, halálra vált, életet akaró elszánt-sággal küzd. A művészet herosza és a történelem hőse, Beethovennek és a proletárforradalomnak legbensőbb lelke így találkozik össze itt ma ezen az estén és vajha kikovácsolná mindannyiunkban azt a készséget, amely mindent hajlandó odaadni és fölfoldozni azért, ami legnagyobb dolog most végbemegy a világon: az emberiség teljes és végleges felszabadulásáért.

És most hajtsuk meg alázatosan fejünket a nagy lázadó, a dacos forradalmár, az Internacionálenak, a világszovjetnek nagy művészprófétája, Beethoven előtt és legyünk boldogok, hogy most, amikor proletárforradalmunk, világtörténelmi szimfóniánk még csak első tételében bontakozik ki, máris megtalálta útját Beethovenhez és az ő géniuszán keresztül élvezzük azt a jövő világot, amikor majd a beethoveni öröm közössége biborpalást gyanánt borul majd rá mindenkire, aki emberezsabáru lény gyanánt él itt a földön.